

JAARLIJKS CONGRES – PLEEG- EN GEZINSHUIZORG – 2^E EDITIE

20 juni 2019

Pullman Cocagne, Eindhoven

Het congres over pleegzorg en gezinshuiszorg staat dit keer in het teken van zorg en begeleiding.

Pleeg- en gezinshuisouders vormen de ruggengraat van het pleegzorgsysteem. Het is dan ook van essentieel belang dat deze vrijwilligers (in het geval van pleegouders) en professionals (in het geval van gezinshuisouders), goed begeleid worden in hun zorg voor kwetsbare kinderen. Zij worden tenslotte met een diversiteit aan uitdagingen geconfronteerd: Hoe moeten ze bijvoorbeeld reageren wanneer hun pleegkind voor het eerst vertelt misbruikt te zijn geweest? En hoe help je hen de impact van een trauma op het pleegzorgproces doorzien en hanteren? Hoe voorkom je 'compassion fatigue', burn-out en secundair trauma bij pleeg- en gezinshuisouders? Hoe schat je in of een kind beter gebaat is bij plaatsing in een pleeggezin, in een gezinshuis of binnen een therapeutische pleegzorgsetting? Wanneer en hoe breek je in het uiterste geval een pleegzorgplaatsing af? Wat doe je in je begeleiding met de eigen kinderen van pleeg- en gezinshuisouders? Het zijn immers vaak de kinderen die als eerste in vertrouwen genomen door een pleegbroertje of -zusje en niet de pleegouders zelf.

Op deze en andere, soortgelijke vragen, geven de experts die op dit congres spreken een antwoord.

Doelgroep

Het congres over pleeg- en gezinshuiszorg is gericht op hbo- en academisch opgeleide professionals die een toeleidende, voorbereidende en / of begeleidende rol hebben bij pleegzorg- en gezinshuisplaatsingen.

Leerdoelen

- Het versterken van opvoedingsvaardigheden bij pleegouders
- De impact van trauma op pleegzorgproces / traumasensitieve pleeg- en gezinshuiszorg
- Coaching van ouders wanneer een kind voor het eerst onthult seksueel misbruikt te zijn
- Omgaan met eigen kinderen van pleegouders: invisible carers

- Verantwoord beëindigen van een pleegzorg- of gezinshuisplaatsing aan de hand van risico-inventarisatie
- Omgaan met compassion fatigue, burn out en secundair traumatisering bij pleegouders
- Gehechtheid bij kortdurende pleegzorg, terugplaatsing en doorplaatsing
- Therapeutische pleegzorg en beschikbare interventies

Programma

09.15 uur Registratie en ontvangst met koffie en thee

10.00 uur Opening congres door dagvoorzitter Dr. Guido van de Luitgaarden

10.15 uur Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie [Vrije Universiteit Brussel] - Versterken van pleegouders bij opvoeding

11.30 uur Drs. Carina van Kregten [Intermetzo] - Pleegouders, cruciale schakel in herstel van trauma bij pleegkinderen

11.45 uur Pauze

12.15 uur Deelsessieronde 1

Deelsessie 1A Dr. Ines Keygnaert [Universiteit Gent] - Disclosure

Deelsessie 1B Eline Engelhart [Pleegzorg Academie] - Invisible carers

13.15 uur Lunchbuffet

14.15 uur Deelsessieronde 2

Deelsessie 2A Dr. Hans van Andel [Dimence] - Risico-inventarisatie in de pleegzorg

Deelsessie 2B Drs. Carina van Kregten [Intermetzo] - Secundair trauma

15.15 uur Pauze

15.45 uur Deelsessieronde 3

Deelsessie 3A Nicole van der Veekeen Marjon Bürer [Stichting Kinderleven] - Gehechtheid bij kortdurende pleegzorg

Deelsessie 3B Drs. Kirsten van der Haagen [Spirit] en Drs. Manon van Dal [De Bascule] - Therapeutische pleegzorg

16.45 uur Afsluiting

Sprekers en hun bijdrage

Prof. Dr. Johan Vanderfaeillie

Bijdrage: Versterken in opvoeden

Johan is Universitair Docent aan de Faculteit Psychologie en Educatiewetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel, vakgroep Klinische en Levensloopspsychologie. Hij is gespecialiseerd in het domein van de jeugdhulpverlening met een bijzondere interesse voor pleegzorg. Binnen pleegzorg heeft hij verschillende onderzoeken verricht naar de effectiviteit van pleegzorg en hierover gepubliceerd.

In deze inleidende presentatie gaat Johan in op de kwetsbaarheid van pleegzorg waaronder breakdowns, externaliserende- en internaliserende gedragsproblemen, opvoedingsgedrag en gezingsbelasting. Welke theoretische basis ligt onder de methodieken die worden ingezet om pleegzorg te versterken en hoe worden die methodieken ingezet in de praktijk?

Drs. Carina van Kregten

Bijdrage: Pleegouders, cruciale schakel in herstel van trauma bij pleegkinderen

Carina is psycholoog NIP, cognitief gedragstherapeut VGCT en EMDR practitioner voor kinderen die in gezinshuizen opgroeien, waaronder veel kinderen met chronische

traumaklachten en LVB. Zij is betrokken bij Pluryn - Intermetzo waar kinderen met een complexe hulpvraag in gezinshuizen wonen, worden begeleid, behandeld en opgevoed. 'Herstel van het gewone leven' is daarbij de inspiratiebron. In de gezinshuizen wordt zichtbaar hoe de combinatie van professionele zorg door opvoeders (medewerkers en leerkrachten), deskundigheid op het gebied van traumagerelateerde problematiek bij alle betrokken hulpverleners en het gezinsklimaat helend kan zijn voor ernstig beschadigde kinderen.

Hoe dragen pleegouders bij aan herstel van trauma en vergroten van veerkracht bij kinderen? Een toelichting op de impact van trauma, wat maakt dat sommige kinderen meer kwetsbaar zijn voor klachten dan anderen? Wat is veerkracht en hoe kunnen pleegouders veerkracht bij kinderen versterken? Carina zal in deze plenaire presentatie theorie vertalen naar bruikbare handvatten voor de praktijk.

In de verdiepingssessie richt Carina zich op de vraag: wie helpt de hulpverlener? Deze deelsessie gaat over secundair trauma, uitputting van mededogen, preventie en veerkracht. Er volgt een korte uitleg over de begrippen en theoretische achtergrond. Wie zijn kwetsbaar? Hoe kunnen we daar rekening mee houden? En hoe geven we dit in de praktijk gestalte?

Dr. Ines Keygnaert

Bijdrage: Disclosure, en dan?

Ines behaalde haar PhD in Geneeskunde over seksueel geweld en gezondheid van vluchtelingen, asielzoekers en mensen zonder wettig verblijf. Zij is teamleider van het "Priority Team" dat de onderzoekslijnen rond seksueel en gendergerelateerd geweld, schadelijke culturele praktijken, seksuele en reproductieve gezondheid van migranten en gender in adolescenten uitvoert. Ines coördineerde verschillende onderzoeksprojecten over deze thema's en ontwikkelde vele praktische richtlijnen voor beleid, interventies, instrumenten en vormingshandboeken. Ze geeft les over interculturele moeder en kindzorg en seksueel geweld en is de oprichtster van EN-HERA!, het Europees Network voor seksuele gezondheids promotie bij Vluchtelingen, asielzoekers en mensen zonder wettig verblijf.

In deze deelsessie staat centraal op welke wijze professioneel en adequaat om te gaan met 'disclosure' in de pleegzorg. Wanneer en kind (voor het eerst) aangeeft seksueel misbruikt te zijn, is het belangrijk om bewust om te gaan met je eigen reactie op deze onthulling. Ines zal vanuit dit perspectief de focus leggen op het coachen van pleegouders.

Eline Engelhart

Bijdrage: Invisible carers in de pleegzorg

Eline is eigenaar van Pleegzorg Advies Nederland, ervaringsdeskundig pleegouder en gespecialiseerd in complexe samenwerkingsvraagstukken binnen pleegzorg. Zij geeft al jaren training, coaching en advies op het gebied van samenwerken, transformatieve communicatie en traumasensitief opvoeden aan pleegouders, gezinshuisouders, pleegzorgprofessionals, uithuisgeplaatste kinderen en hun ouders. Eline is auteur van het pleegzorghandboek voor opvoeders en professionals De Pleegwijzer en publiceerde diverse praktische kennisboeken voor opvoeders over de pleegzorgpraktijk. Daarnaast ontwikkelde zij onlinetrainingen en hulpinstrumenten om de samenwerking tussen de verschillende pleegzorgbetrokkenen makkelijker te maken, waaronder coachingskaarten Blikopeners voor opvoeders, dialoogkaarten pleegzorg en De TRAP.

De bijdrage van 'eigen kinderen' aan het gewone leven in een pleeggezin of gezinshuis is groot. Hun aanwezigheid laat zien hoe het samen leven in een gezin gestalte wordt gegeven. De vraag is echter of 'eigen kinderen' voldoende erkenning ontvangen voor hun belangrijke rol? En wat weten we van mogelijke risico's? Eigen kinderen zijn ook kinderen, in zowel hun kracht als hun kwetsbaarheid. Eline geeft in haar praktijkgerichte deelsessie tips om verantwoord met deze groep 'invisible carers' om te gaan.

Dr. Hans van Andel

Bijdrage: Risico-inventarisatie in de pleegzorg

Hans is kinder- en jeugdpsychiater en als directeur actief betrokken bij de ontwikkeling van diverse vormen van zorg en hulp in relatie tot WMO ontwikkelingen. Hij is gepromoveerd op het onderzoek wat jonge kinderen nodig hebben bij plaatsing in pleegzorg, zodat deze plaatsing een grotere kans van slagen heeft. Hij is lid-specialist van DAIMH (Dutch Association for Infant Mental Health), supervisor VKJP en opleider voor het aandachtsgebied kinder- en jeugdpsychiatrie.

In de afgelopen jaren is er veel onderzoek geweest naar matching tussen pleegouders en pleegkind. Toenemend is hierbij aandacht voor het ontstaan van de relatie. Het is niet vanzelfsprekend dat dit goed gaat. Er zijn allerlei risico factoren en beschermende factoren. Bekende risico factoren zijn gedrag en leeftijd van het kind, herhaalde verplaatsingen etc. Minder bekend is dat de achtergrond van het kind zelf van belang kan zijn. Toenemende evidentie is er voor de zg. ACES (Adverse Childhood Experiences) als intrinsieke risicofactor voor het ontstaan van problemen. In deze deelsessie wordt stilgestaan bij de vraag of en op welke wijze deze risicofactoren in de pleegzorg een rol spelen en wat dit impliceert voor de praktijk.

Nicole van der Veeke

Bijdrage: Gehechtheid en pleegzorg

Nicole is behandelaar en trainer Infant Mental Health en is werkzaam bij Stichting Kinderleven.

Zij verzorgt deze deelsessie samen met haar collega Marjon Bürer.

Zij spreken over het fenomeen gehechtheid bij kortdurende pleegzorg, en hoe om te gaan met terugplaatsing en doorplaatsing vanuit de pleeggezin-context. Hoe het kind en de pleegouders te helpen een band op te bouwen en daar waar nodig een band met de biologische ouders te helpen afhechten? Hoe de biologische ouders een duidelijke en afgeronde plaats te geven in de biografie van het kind? Er wordt ingehaakt op wat belangrijk is om te zeggen tegen kinderen en op de daarbij behorende grondhouding van de hulpverlener. Aan de hand van een tweetal praktijkvoorbeelden wordt uitgelegd hoe dit concreet vorm kan krijgen en hoe je een bijdrage kunt leveren aan de pleegouder-pleegkindrelatie vanuit het hechtingsperspectief.

Marjon Bürer

Bijdrage: Gehechtheid en pleegzorg

Marjon is ambulantly thuisbegeleider met VIB bij Stichting Kinderleven.

Zij verzorgt deze deelsessie samen met haar collega Nicole van der Veeke.

Drs. Kirsten van der Haagen

Bijdrage: Therapeutische pleegzorg

Kirsten werkt bij Spirit Jeugd- en Opvoedhulp in de rol van orthopedagoog / jeugdhulpspecialist. Vanuit die hoedanigheid is zij verbonden aan de afdelingen Pleegzorg Amsterdam ZCW (Zuid Centrum West) en gezinsvormen.

Spirit (jeugdzorg) en de Bascule (kinder- en jeugdpsychiatrie) hebben een speciaal behandelaanbod ontwikkeld voor kinderen en jongeren die opgroeien in een pleeg- of adoptiegezin en te maken hebben met psychische problematiek. Kirsten legt samen met haar collega Manon van Dal uit wat er onder therapeutische pleegzorg wordt verstaan en hoe hier in de praktijk gestalte aan wordt gegeven.

Drs. Manon van Dal

Bijdrage: Therapeutische pleegzorg

Manon is orthopedagoog - generalist / expertisecoördinator pleegzorg bij de Bascule - academisch Centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie.

Manon geeft deze duo-presentatie samen met haar collega Kirsten van der Haagen.

Dr. Guido van de Luitgaarden

Bijdrage: Dagvoorzitter

Guido is opgeleid als sociaal-pedagogisch hulpverlener en werkte in die hoedanigheid onder meer in het sociaal-cultureel werk. Hij was gedurende 16 jaar als senior onderzoeker en docent werkzaam bij Zuyd Hogeschool, lectoraat Sociale Integratie. Guido promoveerde aan de University of Salford (VK) op een proefschrift over oordeels- en besluitvorming bij vermoedens van kindermishandeling. Sinds 2006 is hij verbonden aan het Euregionaal Congresburo en het Centrum voor Educatie en Supervisie. Daarnaast is hij echtgenoot en (pleeg)vader. Ook is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van het Steunpunt Mantelzorg Zuid.